KLUB STUDENATA SOCIOLOGIJE

1995–2025

Na sljedećih XX stranica časopisa pronaći ćete poseban prilog ovogodišnjeg obljetničkog broja Diskrepancije. Riječ je o izabranim citatima iz intervjua s bivšim Diskrepantima: Daliborom Prevendarom, Krunom Kardovom, Draganom Bagićem, Tanjom Vučković Juroš, Ivanom Landripetom, Valerijem Baćkom, Ivanom Roškom te Anamarijom Klasić. Povodom 30. obljetnice službenog osnutka Kluba te 25. obljetnice prvog službenog broja časopisa Diskrepancija, zamolili smo ih da se prisjete svojih studentskih i klupskih dana, odraza KSSD-a na njihov životni put te da iznesu viđenje daljnjeg razvoja Kluba. Uz citate se nalaze i pojedine fotografije starih druženja, kao i vremenska lenta nekih važnih događaja i okvirnih perioda djelovanja dotičnih Diskrepanata. Svima koji su sudjelovali u intervjuima intervjuistima se duboko zahvaljujemo kako na sudjelovanju u ovom broju tako i na svom njihovom doprinosu kroz povijest Kluba studenata sociologije Diskrepancija.

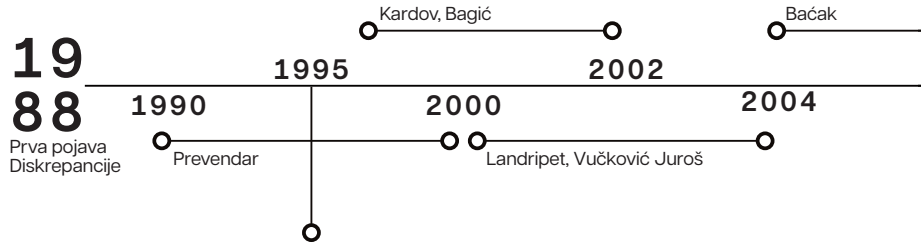

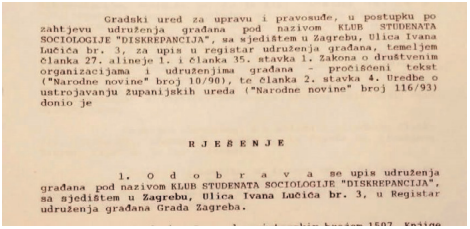

Gradski ured za upravu i pravosuđe, u postupku po zahtjevu udruženja građana pod nazivom KLUB STUDENATA SOCIOLOGIJE "DISKREPANCIJA", sa sjedištem u Zagrebu, Ulica Ivana Lučića br. 3, za upis u registar udruženja građana, temeljem članka 27. alineje 1. i članka 35. stavka 1. Zakona o društvenim organizacijama i udruženjima građana - pročišćeni tekst ("Narodne novine" broj 10/90), te članka 2. stavka 4. Uredbe o ustrojavanju županijskih ureda ("Narodne novine" broj 116/93) donio je

R J E Š E N J E

1. o d o b r a v a se upis udruženja građana pod nazivom KLUB STUDENATA SOCIOLOGIJE "DISKREPANCIJA", sa sjedištem u Zagrebu, Ulica Ivana Lučića br. 3, u Registar udruženja građana Grada Zagreba.

Rješenje službene registracije Diskrepancije

Na ulazu u KSFF sredinom 90-ih

"Profesori s Odsjeka su nama i dok nismo bili osnovani davali punu podršku logistički, dolazili su na naše tribine koje smo mi organizirali, (...) imali smo neku vrstu neformalne tradicije okupljanja jer je naziv *Diskrepancija* posuđen od nekad prije, (...) ja mislim da je to bilo 1988. (...) Oni [su] nama dali [knjige], pa ne znam koliko, recimo da je bilo dvadesetak naslova, od svake po sto primjeraka. I onda smo mi te knjige koristili da privučemo nove studente u Diskrepanciju. A ideja je bila sljedeća - učlanite se u Diskrepanciju, članarina tipa 10 kuna, to je k'o da bi sad bilo dva eura, a za to dobiješ poklon - deset knjiga sociooloških. Normalno da su ljudi bili, ako zbog ničega zainteresirani, zbog toga." – Prevendar

"Mislim da tad kad sam se ja upisao, Diskrepanciju je vodio Šime, Dalibor Prevendar, i onako nešto što bi definitivno bilo ono specifično za Diskrepanciju, različito od KSFF-a, jeste da je ona bila više orijentirana na Odsjek i na reprezentaciju studentskih interesa u Odsjeku. I tu se, ono, Šime vječno borio za predstavništvo Diskrepancije, odnosno predstavljanje studenata u Vijeću Odsjeka za sociologiju. A to je onda naprosto bio predstavnik Diskrepancije." - Kardov

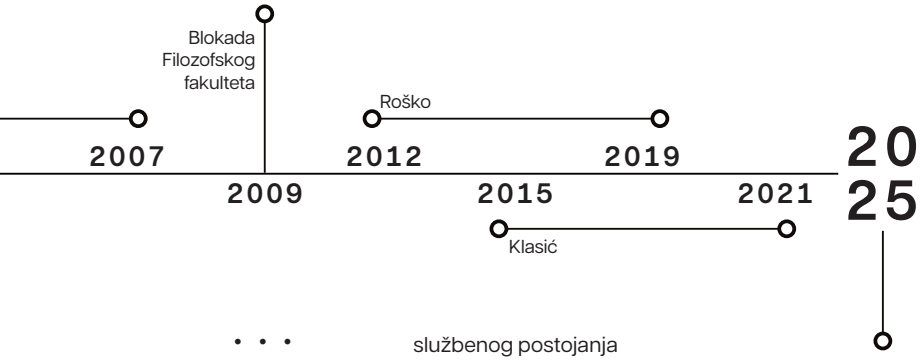

. . .

30 godina službenog postojanja

Rupa, sredinom 90-ih

"I što je ta *Rupa* od KSFF-a služila ujedno i kao naše mjesto okupljanja. Tako da je meni teško razgraničiti tih prvih godina što je ono što je radila Diskrepancija, što je ono što je radio KSFF, s obzirom da sve što je radila Diskrepancija, a da je bila neka, kao ili tribina ili nešto, se zapravo odvijalo u KSFF-u. I svi mi iz Diskrepancije smo ujedno bili članovi KSFF-a." - Kardov

„(...) Mislim ne mogu početi pričati samo o Diskrepanciji, a da ne pričam i o KSFF-u, jer su to bila dva, ajmo reći, paralelna procesa. (...) Kad su oni rekli da su to samo sociolozi, fakat, u KSFF-u je većina ljudi bila sa sociologije, sa psihologije, a ovo je ostalo šarovito. Mi smo bili već organizirani [KSFF] prije nego što smo osnovali Diskrepanciju. Druga stvar koja nam je bila pomoć, mi smo imali podršku Odsjeka." - Prevendar

• • •

Druženje u KSFF-u, cca 1995.

“Dakle, mi smo svi studirali u krajnjoj neimaštini ekonomskoj, ali i u potpuno zatvorenom društvu, netolerantnom, neuređenom, tako da svako tko je po ičemu bio drugačiji i različit, zapravo nije na neki način osjećao da pripada onome što je tada bilo društvo. Toj nekoj javnoj sferi, ako je uopće tada postojala. Oni su zapravo bili negdje ili u sjenama, u privatnoj sferi, ili su imali neki prostor gdje su se mogli okupljati. I to je za nas bila i Diskrepancija i KSFF.” - Kardov

• • •

„Mislim da je studentima, čak i onima koji se nikad ne uključe u rad Kluba, sigurno važna činjenica da Klub postoji, da postoji netko kome se mogu po toj liniji obratiti, a ne samo neformalno, ljudima sa svoje generacije ili koga već znaju ili ne. I, ne znam, evo, meni je važno čak i, ono, kad nisam kao student bio uopće uključen ili u kasnim fazama ili kasnije kad sam postao asistent, meni je bilo užasno važno da Diskrepancija postoji.“ – Landripet

Brdski susreti, 2012.

“Te generacije par godina stariji od mene pa na dalje, dakle oni koji su sad trenutno na Odsjeku, su [se] zapravo profilirale jako često upravo kroz Klub. Većina onih koji su kroz Klub tada bili aktivni su nastavili biti aktivni čitavu svoju karijeru.” - Juroš

„Bilo mi je užasno korisno u Klubu i u smislu zabave i u smislu novih prijateljstava i odnosa i u smislu učenja i sociološkog i ovog organizacijskog, političkog, i tako dalje, mislim da je vrijedno iskustvo.“ – Roško

„Iskustva koja sam imao u KSSD dodatno su me motivirala i ohrabrila da budem profesor. Usprkos svim problemima koje akademski poziv i sustav nose sa sobom, bilo gdje, i dalje sam sretan što me KSSD uputio u tom smjeru. U mom se slučaju relativno kratki izlet produžio u cjeloživotni.“ – Baćak

“Mi smo postavljali ta pitanja o kompetencijama, što je zapravo sociolog, šta on može, što drugi ne može, šta bi on trebao moći, što drugi ne bi trebali moći i tako dalje. I ta pitanja nas jesu mučila, kažem prije više od 25 godina, i barem mene muče i dan-danas, je li, mučile su me kroz karijeru pa je to još jedna od tih linija kontinuiteta. Ali ona tek sad, kako bih rekao, dobivaju na nekoj važnosti ponovno. Traže ponovno postavljanje istih pitanja, ali nalaženja drugih odgovora i čini mi se da Diskrepancija tu može igrati vrlo važnu ulogu. Ne samo na razini našeg faksa, nego i šire u sociološkoj zajednici.” - Bagić

• • •

„Dosta mojih uspomena su vezane uz to koliko smo vremena, truda i entuzijazma ulagali u časopis. I koliko smo bili rigorozni oko evaluacije radova i koliko smo se trudili da časopis bude aktualan i kvalitetan. To je nekad značilo intenzivne i teške rasprave, pa nekad i besmislene, ali na kraju smo uvijek bili ponosni na broj časopisa koji smo objavili. (...) Malo je ljudi s kojima sam bio provodio više vremena u tom razdoblju od uredništva Diskrepancije – studirali smo zajedno, a istovremeno smo bili i postajali sve bliži prijatelji. I nakon više od dvadeset godina otkako smo bili aktivni u KSSD, oni su do danas ostali moji najbliži ljudi.“ – Baćak

“To je išlo tako da smo izvlačili neke papire iz šešira. Nas nekoliko koji, naprosto smo bili aktivni u Klubu. To je naprosto bila ideja, ajmo nešto napraviti, ne bi bilo loše neki časopis. Onda tko je zainteresiran i tu smo se okupili da na tome radimo. Svi koji smo tu se okupili, na neki način smo se okupili zato što smo smatrali da je to okej ideja. Ali onda [smo trebali] izabrati nekoga tko će biti glavni urednik, ne zato da on kao sad to nešto vodi, a drugi slijede, nego zbog toga što po zakonu publikacija treba imati glavnog urednika.” - Kardov

Druženje i. rasprava ispred kultne A-015, 2013.

“Tijekom mog staža u Uredništvu izmijenilo se puno kolega iz nekoliko generacija, sociologa s kojima se i danas družim te mislim da smo zajedno obavljali dobar posao, unatoč brojnim izazovima. Rad na časopisu (...) jedan [je] od najzahtjevnijih zadataka s kojima se možete uhvatiti u koštac u sklopu Kluba Diskrepancije, ali pruža puno novih vještina koje je nužno savladati za uspješan budući rad u znanosti – timski rad, recenziranje radova, komunikacija s autorima i suradnicima, organizacija tiska i diseminacije i sl.” - Klasić

“I da, to je bio ono što smo mi zapravo onda odlučili. Ajmo pokušati otvarati neke teme s kojima se nismo susretali na našem studiju. I bio je problem da smo jako malo pisali. I onda smo željeli i nešto oko toga. Da vježbamo kako pisati. Bio je cijeli niz različitih ideja. Mislim da je ključno bilo to da uvijek pokušamo pokazati da nas zanimaju neke teme koje zapravo... ne možemo ih dobiti na našem studiju od naših nastavnika. Prvi broj je bio demokratska tranzicija u Hrvatskoj. Odnosno tranzicija. I ok, jednim dijelom smo to imali na političkoj sociologiji. Ali bilo je jako puno nekih tema koje naprosto nisu odgovarale onome što mi vidimo u stvarnosti. U stvarnosti vidimo ogromnu pljačku, korupciju, potpunu ekonomsku nesigurnost i neimaštinu. A onda na nastavi slušamo o nevidljivoj ruci tržišta. Potpuno je to bilo u nekom klešu sa onim što mi živimo i okolnostima u kojima se mi nalazimo.” - Kardov

“Sjećam se da smo mi to definirali da je neka naša uloga na neki način pojačati, odnosno osmisliti aktivnosti koji će doprinijeti socijalizaciji studenata sociologije kao u sociološku zajednicu. I onda smo nekako oko te ideje pleli te naše aktivnosti i mi smo tada pokrenuli niz tih novih stvari. Jedan od njih je časopis Diskrepancija.” - Bagić

• • •

Tribina s profesoricom Matić, circa 2016.

“Smatram da je najveće bogatstvo Kluba upravo to – sjedenje na stepenicama – druženje i umrežavanje s drugim kolegama (mlađima i starijima), međusobno pomaganje te razvijanje ljubavi prema sociologiji koja nadilazi one osnovne zadatke na studiju. Rad u KSSD-u pruža mogućnost studentima da se bave temama iz sociologije koje su aktualne i koje ih najviše zanimaju, te da svoj entuzijazam podijele s ostalim studentima kroz organizaciju diskusija, konferencija, pisanje radova, gledanje filmova i sl. ”- Klasić

“Kad je Diskrepancija bila jedna od pokretača i osnivača zapravo, to je bilo Tamara Puhovski, Sven Marcelić i nekoliko još ljudi koji su te godine osnovali SEESSA-u (South Eastern European Sociology Students’ Association)... zgodno ime kad se izgovori.“ - Landripet

„Neke od najljepših uspomena su one sa putovanja po regiji kada smo kroz KSSD bili pokrenuli prvo udruženje studenata sociologije jugoistočne Europe, a potom Europsko udruženje studenata sociologije. Tada smo uspjeli doći do financiranja za udrugu i organizirati konferencije u Rumunjskoj, Bugarskoj, Sloveniji. Bili smo se blisko povezali sa studentima iz tih zemalja, s nekima od kojih sam i dalje u kontaktu.“ – Baćak

• • •

“Na jedno od takvih druženja, livadske susrete na Jarunu, na lijep proljetni dan, jedan od glavnih organizatora iz party sekcije, moj dragi prijatelj i kolega, stigao je naime **posljednji**! Zajedno s jelom i pićem koje je sekcija pripremila. Priprema tog susreta dan prije bila je toliko intenzivna da je potrajala do kasnih noćnih sati i rezultirala mamurlukom i prekasnim buđenjem organizatora.” - Klasić

„(...) A s druge strane, [Benjamin Čulig] je dolazio u [KSFF], uvijek je s nama na rakijicu navratio, na pivu ili na nešto, a onda je povremeno on osobno organizirao izlete na koje je zval studente. Nije se ograničavao samo na sociologiju, ali glavnina je tu bila sa sociologije. I on je nas vodio na planinarske nekakve izlete i to je kad su oni brdski susreti." - Prevendar

"To je zapravo krenulo od toga, od Čuliga. I još je bio tu pokojni Miroslav Jilek, on je držao neki praktikum. Nenad Fanuko, koji je predavao opću sociologiju, kak se to zvalo, Uvod u sociologiju. I oni su zapravo bili inicijatori, odnosno prvi okupljatelji vezano za naše druženje, gdje smo se mi onda povezali svi i onda postali i bez njih dobro povezano društvo. Ali oni su to, recimo, poticali i išli s nama, organizirali ta putovanja. Mislim, to je recimo bilo u nekom planinarskom domu na Japetiću." - Prevendar

"[Moji] prvi Brdski susreti, bilo je snijega do koljena, jer smo išli pješke, dobar dio, 2-3-4 sata, tu smo se zbližili prvu godinu jer smo bili brucoši, zaspali smo ko klade tamo, vrlo pijani, mislim da postoje slike tamo." – Roško

Profesor Čulig sa studenticama i studentima na Brdskim susretima, circa 1996.

• • •

„Uprava fakulteta je bio Stipe Botica. To je bio jedan desno orijentiran profesor sa kroatistike, koji je imao i takvu upravu. Na vlasti je tada bio Tuđman i to je bio dosta čvrsti još njegov stisak, autoritarniji prema svima, a posebno prema Filozofskom fakultetu. Tu su njemu bili problematični pogotovo Odsjek za sociologiju i Odsjek za filozofiju. (...) Zbog povijesti, da, zbog prisutnih profesora, na primjer na sociologiji Ozren Žunec, Vesna Pusić i ova starija garda, tipa Stipe Šuvar je još tada predavao tu i još neki profesori koji su bili zapravo trn u oku prvenstveno Tuđmanu i HDZ-u, a onda preko njih i upravi Fakulteta." – Prevendar

“Recimo jedan primjer, 40 studenta je bilo upisna kvota za Odsjek za sociologiju. Oni su htjeli ugasiti Odsjek za sociologiju, smanjili su to na 10. I to samo jednopredmetnima, 10 studenta, a paralelno osnovali hrvatske studije sa 40.” - Prevendar

“Pa to je tamo, ‘93.-’94., sad nisam točno siguran, ali tu negdje, znači početak ‘90ih.” – Prevendar

“Evo, takva je bila atmosfera. Svi koji su bili opozicijski orijentirani su bili prozivani da su Jugoslaveni, komunisti, antihrvatski elementi i sve ovo što se sad danas ponavlja, to je bilo onda samo puno, puno žešće, sa puno većim stiskom institucija. Sad je sve nekako ulica to regulirala.” – Prevendar

“Svi studenti su u istoj ili sličnoj situaciji, ali mnogi će studenti šutjeti i nadati se da će netko drugi riješiti problem. A sociolozi su uvijek nekako mislili “Aha tko će riješit’ problem, mi ćemo riješit’ problem, mi ćemo tu nešto napraviti.”” – Vučković Juroš

“[Na predavanjima su nam govorili] ono, nemojte kupovati tepih iz Pakistana zato što njega rade mala djeca. A mi nemamo tepih. ‘Ko je vidio ikad tepih iz Pakistana ili odakle god? U kojoj realnosti živimo? Ili je naprosto bilo 19. stoljeće, 18. stoljeće itd. Možda jednim dijelom jer je negdje postojao i strah. Jednim dijelom zato što je socijalna filozofija tu još uvijek bilo jako važna. Od nekih profesora smo dobivali malo aktualnije teme, ali u pravilu je to uvijek sve bilo na razini akademske rasprave. Sjećam se recimo seminar koji je moja kolegica izlagala. (...) [To je bila jedna] od rijetkih prilika da smo mi na nastavi uopće poslušali ono što zapravo vidimo i gledamo i živimo. Dakle, kolegica je za seminar uzela neki tip analize propasti jedne tvrtke Pomgrad, koja je bila ogromna tvrtka i gdje je zapravo pisala sav taj tranzicijski košmar koji manje-više smo svi živjeli u tom vremenu, ali nismo to dobivali. A s druge strane, velikim dijelom smo bili okrenuti na nekakve druge organizacije, Centar za ženske studije, Centar za mirovne studije, Antiratna kampanja, ekološke organizacije, kako je ‘ko imao neke interese. A to isto opet nismo imali ovdje, pa smo onda na neki način to pokušali spojiti.” - Kardov

• • •

“Ja sam ponosan na Klub. Mi smo jedni od rijetkih na Fakultetu koji su održali svoju tradiciju i svoje mjesto na fakultetu, što je rijetko tko uspio, osim KSFF-a, mislim da to nije uspio nitko. Mislim da su neke pouke da ne trebamo se držati pijan plota, i da stvari koje su bile i da smo se bili spremni, kako to Amerikanci kažu, *reinvent*. Ponovno promislit o sebi i evoluirat s vremenom, mislim da smo tu bili puno bolji nego neki drugi. Mislim da puno govori o sociologiji kao predmetu zanimanja i ljudskoj djelatnosti, i nama koji se time bavimo da smo mi ti koji, koliko ja vidim, a vi ćete me ispraviti, vode i KSFF i druge klubove i Diskrepanciju i najvažniji su u studentskom aktivizmu i ja imam samo riječi hvale i zadovoljstva.“ – Roško

“Diskrepancija nikad nije bila hijerarhijski organizirana, uvijek je bila horizontalna. Tako da, mislim da jedino organizacija omogućuje kontinuitet, jedino ona osigurava neku memoriju. Jedino, zahvaljujući njoj, imamo neki oblik sigurnosti i kontinuitet djelovanja.” - Kardov

Proslava 30. rođendana Diskrepancije, 2025.

“Ono što je sad [po meni izazov], kako redefinirati same kompetencije, ne samo sociologa, nego puno šire neke skupine srodnih zanimanja u kontekstu AI-a. Prije ste mogli reći “Ok, sociolog mora moć napisati neki tekst kojim analizira neki društveni fenomen”. (...) Postavlja se pitanje s AI-om, koja je sad tu stvarna kompetencija u odnosu na recimo AI. Više bih rekao da su funkcije iste, ali da sad imamo neke nove izazove koje svi skupa, kao zajednica, na koje svi moramo odgovorit. Onda tu vidim prostor i za značajan poticaj i doprinos Diskrepancije na otvaranje rasprave o tim nekim izazovima koje imamo.” - Bagić

„(...) Ne vidim zaista nikakvu prijetnju u tome da studenski klubovi nestanu ili da izgube svoj smisao, odnosno svoje uvjetno rečeno

poslanje, bilo za same studente koji to intenzivno rade ili za studente kojima nastoji biti servis za nešto.“ – Landripet

„Izuzetno je veliko postignuće što Klub slavi 30 godina postojanja. To se ne bi dogodilo bez studenata koji vide vrijednost u zajedništvu i koji nesebično ulažu svoje vrijeme i energiju u njegov život. Nadam se da su današnji članovi svjesni te dragocjene uloge i ponosni što klub još uvijek tako dobro funkcionira.“ – Baćak

“Ja se duboko nadam da [će Klub opstati], ja mislim da je to apsolutno potrebno i da je to nešto što obogaćuje i Fakultet i obogaćuje čitavo društvo na neki način, jer mislim da se kroz klubove jako razvija taj koncept “nisi tu samo da dođeš i odradiš svoje, koliko je potrebno da dobiješ ocjenu” ili što već, nego zapravo bar kroz sociološki klub utemeljiti nekakav koncept i društvene odgovornosti.“ - Juroš